

Antwerpen-Centraal

de spoorwegkathedraal die per ongeluk bleef staan

Geraadpleegde werken

Boeken:

- Abicht, L., *De Joden van Antwerpen*, Uitgeverij Vrijdag, Antwerpen, 2018.
- Aleichem, S., Motl, *de zoon van Pejse, de voorzanger*, VZW Eugeen Van Mieghem, Antwerpen, 2010.
- Asaert et al., *Het grote geschiedenisboek van Antwerpen*, Uitgeverij Waanders B.V., Zwolle, 2010.
- Asaert, G., *Ook dat was Antwerpen*, Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2010.
- Belôrf, A., *Zonder het licht te breken*, Uitgeverij EPO vzw, Berchem, 2020.
- Binnemans, R., Van Cauwenbergh, G., *Atlas van Antwerpen*, Petraco – Pandora, Antwerpen, 1991.
- Busselen, T., *Congo voor beginners*, Uitgeverij EPO vzw, Berchem, 2010.
- Catherine, L., *Wandelen naar Kongo, langs koloniaal erfgoed in Brussel en België*, Uitgeverij EPO vzw, Berchem, 2006.
- Cels, J., *V-bommen op Antwerpen*, Standaard Uitgeverij, Antwerpen, 1994.
- Coene, J., *De opvang van landverhuizers te Antwerpen (1872-1914)*, Licentiaatsverhandeling Rijksuniversiteit Gent, Faculteit Letteren en Wijsbegeerte, Academiejaar 1997-1998.
- Cools, B., *Cool(s)' parcours*, Uitgeverij C. de Vries-Brouwers, 2021.
- De Brabander, G., *Na-kaarten over Antwerpen*, Uitgeverij Marc Van De Wiele, Brugge, 1988.
- De Clerck, B., Houtman, J., *De rest is parking*, Uitgeverij Vrijdag, Antwerpen, 2019.
- De Gueldre, A. (red.), *Kroniek van België*, Standaard Uitgeverij n.v., Antwerpen, 1991.
- De Somer, P., De Smet, G., *Het Centraal Station van Antwerpen, een levend monument*, Stad Antwerpen i.s.m. Koning Boudewijnstichting en de Nationale Loterij, Antwerpen, 1986.
- Demoen, E., *A la vapeur, dat heet progres!*, M.I.A.T., Gent, 1985.
- Ennekens, K., *Verhalenbazaar, foto's en verhalen uit de stationsbuurt*, Pandora, Antwerpen, 2008.
- Hayt et al., *Atlas van de algemene en de Belgische geschiedenis*, Van In, Lier, 2002.
- Huijbrechts, J., *Antwerpen 14 – 18*, Uitgeverij Vrijdag, Antwerpen, 2019.
- Huijbrechts, J., *Antwerpen 40 – 45*, Uitgeverij Vrijdag, Antwerpen, 2019.
- Jalon et al., *Landverhuizers, Antwerpen als kruispunt van komen en gaan*, Uitgeverij Pandora, Antwerpen, 2002.
- Kenis, M., *Nieuwsjes en anekdoten uit het Antwerpen der 19^e eeuw met zijn station en zijn spoorwegen*, eigen uitgave, zonder datum.
- Koninklijke Gidsenvereniging van Antwerpen, *Antwerpen door het oog van de stadsgidsen*, deel 2, Davidsfonds Uitgeverij nv, Leuven, 2013.
- Marx, K., Engels, F., *Het communistisch manifest*, KRITAK uitgeverij en verspreidingscentrum, Leuven, 1978.
- Palinckx, K., *Antwerpen onder de V-Bommen*, 1944-1945, Pandora, Antwerpen, 2004.
- Peeremans sr, D., *Wannes, hier is hem terug*, Uitgeverij EPO vzw, Berchem, 2016.
- Plomteux, G., Steyaert, R., *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen*, deel 3nc, Brepols, Turnhout, 1989.
- Schmidt, E., *Geschiedenis van de Joden in Antwerpen*, Uitgeverij S. M. Ontwikkeling, Antwerpen, 1963.

- Sebald, W. G., *Austerlitz*, De Bezige Bij, Amsterdam, 2019.
- Serrien, P., *Elke dag angst*, Overamstel Uitgevers, Amsterdam, 2016.
- Van der Hertten et al., *Sporen in België*, Universitaire Pers Leuven, Leuven, 2001.
- Van Goethem, H., *1942, het jaar van de stilte*, Pelckmans uitgevers, Kalmthout, 2019.
- Van Hecke, J., *Een literaire wandeling door Antwerpen Noord*. Houtekiet, Antwerpen / Utrecht, 2011.
- Van Isacker, K., Van Uytven, R., *Antwerpen, 12 eeuwen geschiedenis en cultuur*, Mercatorfonds, Antwerpen, 1986.
- Vangroenweghe, D., *Rood rubber, Leopold II en zijn Kongo*, Elsevier Brussel-Amsterdam, Zaventem, 1985.
- Verhaegen, D., *Le bâtiment des voyageurs de chemins de fer en Belgique et plus spécialement à Anvers et à Tournai*, Onbekende uitgever, 1976.
- Verkade, T., Te Brömmelstroet, M., *Het recht van de snelste*, De Correspondent, Amsterdam, 2020.
- Verleysen, R., *Ontsporing van Europa*, ABVV-ACOD-Spoor, 2004.
- Wagemans, S., *Antwerpen-Centraal, gids*, Davidsfonds Uitgeverij nv, Leuven, 2011.
- Wagemans, S., *Centraal Station, spoorwegkathedraal*, Davidsfonds Uitgeverij nv, Leuven, 2011.
- Welter, H. (red.), *Antwerpen op het spoor*, N.V. De Vlijt, Antwerpen, 1986.
- Welter, H., *Sporen door Antwerpen*, Book & Media Publishing, Antwerpen, 2005.
- Werkgroep verkeer Antwerpen vzw, *Red de statie!*, WEVA vzw en BTTB vzw, 1986.
- Wilssens, M-A., en Lampo, J., *365 dagen Antwerpen*, Lannoo/stadsarchief Antwerpen, Tielt/Antwerpen, 2008.
- Coenen, T., *De 'space of flows' versus de 'space of places', stedelijk leven in een netwerkmaatschappij*, K.U.Leuven, Faculteit Toegepaste Wetenschappen, Departement Architectuur, Stedenbouw en Ruimtelijke ordening. Verhandeling ingediend tot het behalen van de academische graad van GGS – Stedenbouw en ruimtelijke ordening, Academiejaar 2004-2005.

Artikels

- Bertels, I., 'Antwerpen, het Centraal Station', in *België, een parcours van herinnering*, Bert Bakker, Amsterdam, 2008, p.296-307.
- Boval, C., 'Reportage. Tunneldak onder Centraal Station is af', in *De Standaard*, 27 september 2000.
- Bruyland, K., 'De schreeuw van de Kievit', in *De Tijd*, 15 februari 2005.
- Caestecker, F., 'De Joodse emigratie uit Rusland (1880-1914)', in *One foot in America. De Joodse migranten van de Red Star Line en Eugene Van Mieghem*, Uitgeverij Bai, Antwerpen, 2009, p.99-124.
- Claeys, B., 'Wie meer inspraak verleent oogst minder rechtspraak', in *De Morgen*, 9 december 2004.
- Claeys, M., 'Bouwen op bewonersparticipatie', in *Onze stad, inspiratie voor de stad van morgen*, ACCO Leuven / Den Haag, november 2004, p.23-37.
- Daeninck, W, 'Stad kaapt ex-Switel weg voor de neus van eigenaars Hilton', in *Gazet van Antwerpen*, 15 juni 2000.
- De Bruyn, J., 'Het grootste bouw misdrijf van Vlaanderen', in *Belgisch Architecturaal Tijdschrift A+*, april-mei 2005.
- De Smet, G., 'Het Centraal Station te Antwerpen. De oprisingswerken in de wandelzaal', in *Monumenten, landschappen en archeologie*, december 1989, p.41-49.
- De Zutter, J., 'Vlaamse bouwmeester vernietigend voor HST-station', in *De Morgen*, 13 maart 1999.

- Delbeke, K., 'In tien jaar 2.000 banen op de schop bij spoorwegen', in *De Standaard*, 16 juni 2022.
- Denayer, M., 'Ondertunneling ontvangstgebouw. Betonstructuur van de tunnel', in *Compensation grouting*, Belgische vereniging voor ondergrondse technieken en stedenbouw, 8 december 2000, p.141-147.
- Feys, T., 'Munt slaan uit migratie', in *One foot in America. De Joodse migranten van de Red Star Line en Eugeen Van Mieghem*, Uitgeverij Bai, Antwerpen, 2009, p.71-98.
- Janssen, S., 'De verborgen kantjes van het Centraal Station: "Koning Leopold II vond het een klein, charmant stationnetje"', in *Gazet van Antwerpen*, 7 september 2022.
- Kint et al., 1200 jaar Antwerpen, de Antwerpenaren en hun haven, in *Waar is de tijd*, deel 3, Uitgeverij Waanders b.v., Zwolle, 1996, p59-78.
- Nn, 'Alcatel bepaalt uitzicht Kievitplein', in *Gazet van Antwerpen*, 26 februari 2003.
- Nn, 'Kievitplein wordt een tweede Brussel-Noord', in *Gazet van Antwerpen*, 13 september 2003.
- Red., 'Met de trein naar Shanghai in 28 dagen', in *Het Laatste Nieuws*, 28 september 2018
- Rinckhout, E., 'In Antwerpse Kievitwijk is niet voor goede stedenbouw gekozen', in *De Morgen*, 3 december 2004.
- Rinckhout, E., 'Antwerpse Kievitbuurt versus projectontwikkelaar', in *De Morgen*, 17 februari 2005.
- Rinckhout, E., 'Niemand heeft goed woord over voor Antwerps Kievitproject', in *De Morgen*, 5 februari 2005.
- Rosquin, J., 'Start montage lichtarmaturen in stationshal Antwerpen-Centraal', in *Gazet van Antwerpen*, 6 oktober 2010.
- Van de Perre, P., 'District buist plannen Kievitplein', in *Gazet van Antwerpen*, 23 januari 2003.
- Verelst, J., 'Het leven is uit die buurt genomen', in *Het Nieuwsblad*, 2005, datum onbekend.
- Verheyen, L., 'Zeit gezoent, Antwerpnl!', in *One foot in America. De Joodse migranten van de Red Star Line en Eugeen Van Mieghem*, Uitgeverij Bai, Antwerpen, 2009, p.125-158.
- Vreriks, T., 'Vijf voor twaalf voor Antwerps Kievitplein', in *De Morgen*, 4 februari 2005.
- Watt, A., 'Spoorwegtunnel onder het monumentale gebouw van Antwerpen Centraal Station', in *Compensation grouting*, Belgische vereniging voor ondergrondse technieken en stedenbouw, 8 december 2000, p.135-140.

Overige publicaties:

- Maraite, L., 'Concours Europa Nostra 2011, La candidature de la gare d' Anvers-Central est introduite par la SNCB-Holding', zonder datum.
- Nn, 'De Antwerpse noord-zuidverbinding', NMBS, april 2004.
- Nn, 'De Antwerpse spoorwegkathedraal, een honderdjarige maakt zich op voor de volgende eeuw', NMBS, oktober 1990.
- Nn, 'De mol graaft onder het Kievitplein', in *Noord-Zuidkrant*, NMBS, juli 2000.
- Nn, 'Hergeboorte van een historisch monument' NMBS-Holding, 23 maart 2007.
- Nn, 'Inwijding Antwerpen-Centraal', Eurostation / NMBS Holding, september 2009.
- Nn, 'Welkom in Antwerpen-Centraal, een monument van wereldklasse', NMBS-Holding, 2011
- Walravens, C., 'Station Antwerpen-Centraal', Trainworld / NMBS, maart 2021.

Websites:

- Boucneau, P., 'Het koninklijke rode marmer uit Rance', GensBoucneau, 28-04-2020, geraadpleegd op 20-09-2022, http://www.boucneau.be/verhaal_rougeroyal.html
- Boulvain, F., Pingot, J.-L., 'Une introduction à la géologie de la Wallonie', Université de Liège, Faculté des Sciences, Département de Géologie, 2022, geraadpleegd op 03-03-2022, <http://www.geolsed.ulg.ac.be/geolwal/geolwal.htm>
- Delforge, P., 'Jean-Hubert Pahaut', Connaitre La Wallonie, 09-2012, geraadpleegd op 04-07-2022, <http://connaitrelawallonie.wallonie.be/en/node/2482#.Y2lo3OSZND9>
- Dobbelaere, N., 'Hoe de kolonisatie van Congo de grote Belgische patroons verrijkte', PVDA, 30-06-2020, geraadpleegd op 21-09-2022, https://www.pvda.be/hoe_de_kolonisatie_van_congo_de_grote_belgische_patroons_verrijkte
- Groessens, V., Groessens, E., 'Le marbre de Rance : matériau de prédilection dans l'église Sainte-Aldegonde' en 'Explications supplémentaires sur le marbre de Rance', CIPAR, 11-01-2022, geraadpleegd op 28-07-2022, <https://cipar.be/2022/01/11/le-marbre-de-rance-materiau-de-predilection-dans-leglise-sainte-aldegonde/>
- Janssens, T., 'Renovatie Antwerpse Centraal Station aan de hand van prefab beton', Architectura, 01-01-2010, geraadpleegd op 13-08-22, <https://architectura.be/nl/nieuws/renovatie-antwerpse-centraal-station-aan-de-hand-van-prefab-beton/>
- Kenis, M., 'De spoorwegen te antwerpen', Rixke Rail's Archives, 01-10-2008, geraadpleegd op 31-07-2022, https://rixke.tassignon.be/spip.php?article143&lang=fr#outil_sommaire_2
- Keysers, A., 'Centraal Station, het mooiste station ter wereld (met het lelijkste verhaal)', Den Antwerpenaar, zonder datum, geraadpleegd op 21-09-2022, <https://denantwerpenaar.be/gazet/centraal-station-het-mooiste-station-ter-wereld-met-het-lelijkste-verhaal>
- Lévêque, R., 'De Versailles à Anvers', Rixke Rail's Archives, 23-09-2015, geraadpleegd op 01-09-2022, <https://rixke.tassignon.be/spip.php?article1874>
- Nn, 'Antwerpen-Centraal opnieuw verkozen tot mooiste station ter wereld', Gazet van Antwerpen, 25-08-2014, geraadpleegd op 28-07-2022, https://www.gva.be/cnt/dmf20140825_01231310
- Nn, 'Antwerpen-Centraal vierde mooiste station ter wereld', Het Laatste Nieuws, 01-10-2015, geraadpleegd op 28-07-2022, <https://www.hln.be/binnenland/antwerpen-centraal-vierde-mooiste-station-ter-wereld~a3ce9ca9/>
- Nn, 'Bouwkunst in de 19de eeuw, architectuur, neostijlen'. Kunst in de 19^e eeuw, zonder datum, geraadpleegd op 01-09-2022, <http://kunst-19e-eeuw.blogspot.com/p/bouwkunst-in-de-19de-eeuw.html>
- Nn, 'Compagnie Centrale de Construction', Wikipedia, 22-10-2021, geraadpleegd op 28-07-2022, https://nl.wikipedia.org/wiki/Compagnie_Centrale_de_Construction
- Nn, 'De tattoo van Mala Zimetbaum betekende haar dood in Auschwitz', De Wereld van Sofie, 2019, geraadpleegd op 29-07-2022, <https://radio1.be/luister/select/de-wereld-van-sofie/de-tattoo-van-mala-zimetbaum-betekende-haar-dood-in-auschwitz#podium19>
- Nn, 'Jaar van het spoor 2021: Lijn 12 Antwerpen - Essen; een kleine geschiedenis (deel I)', Agentschap onroerend erfgoed, 15-07-2021, geraadpleegd op 28-07-22, <https://www.onroenderfgoed.be/blog/jaar-van-het-spoor-2021-lijn-12-antwerpen-essen-een-kleine-geschiedenis-deel-i>
- Nn, 'Jaar van het spoor 2021: Lijn 12 Antwerpen - Essen; een kleine geschiedenis (deel II)', Agentschap onroerend erfgoed, 20-07-2021, geraadpleegd op 14-08-2022, <https://www.onroenderfgoed.be/blog/jaar-van-het-spoor-2021-lijn-12-antwerpen-essen-een-kleine-geschiedenis-deel-ii>

Nn, 'Mala Zimetbaum', Wikipedia, 05-04-2022, geraadpleegd op 29-07-2022, https://nl.wikipedia.org/wiki/Mala_Zimetbaum

Nn, 'Oostende herstelt afgehakte hand van Leopold II niet', Gazet van Antwerpen, 22-06-2004, geraadpleegd op 21-09-22, <https://www.gva.be/cnt/oid301070>

Nn, 'Puddelijzer, wat is dat nu precies?', Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten, 03-2015, geraadpleegd op 23-08-2022, <https://www.ssrp.nl/publicaties/uit-het-stamboek/publicaties-divers/puddelijzer-wat-is-dat-nu-precies>

Nn, 'Van Nijlen, Jan', Schrijversgewijs, zonder datum, geraadpleegd op 28-07-2022, <https://schrijversgewijs.be/schrijvers/van-nijlen-jan/>

Nn, [Kaart van Congo in 1907 met de spoorlijnen] geraadpleegd op 28-07-2022, https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/cc/Le_chemin_de_fer_du_Congo_%28Matadi-Stanley-Pool%29_%281907%29_%2814738145666%29.jpg

Rozendaal, J., 'NMBS vervangt in Antwerpen-Centraal 15.000 lampen door ledverlichting', Railtech.be, Promedia group, 22-06-2021, geraadpleegd op 09-09-2022, <https://www.railtech.be/nl/infrastructuur/2021/06/22/nmbs-vervangt-in-antwerpen-centraal-15-000-lampen-door-led-verlichting/?gdpr=accept>

Sillis, M., 'Straathoekwerk bij NMBS: 'Ik weet hoeveel miserie en onrechtvaardigheid er is'', Sociaal.net, 27-04-2021, geraadpleegd op 21-04-2022, <https://sociaal.net/verhaal/ruben-terryn-nmbs-sraathoekwerk/>

Straele, M., 'NMBS: hoe vernietig je een openbaar bedrijf?', Belgisch observatorium maatschappelijke ongelijkheid, 06-07-2019, geraadpleegd op 31-07-2022, <https://ongelijkheid.be/NMBS-hoe-vernietig-je-een-openbaar?lang=fr>

Van Severen, E., 'Centraal Station', Vlaanderen \ onroerend erfgoed, 24-03-2014, Agentschap Onroerend erfgoed 2022, geraadpleegd op 13-08-22, <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/7051>

Verhoeven, K., 'De nachtmerrie van de Vlaamse stations', De Standaard, 16-02-2005, geraadpleegd op 31-07-2022, <https://www.standaard.be/cnt/gj9chvj1>

Wagemans, R., 'Antwerpen-Centraal, klaar voor een nieuwe eeuw', Architectura, 28-09-2009, geraadpleegd op 28-07-2022, <https://architectura.be/nl/nieuws/antwerpen-centraal-klaar-voor-een-nieuwe-eeuw/>

Weessies, R., 'Vernieuwd station Antwerpen Centraal ingewijd', Architectenweb, 21-09-2009, geraadpleegd op 30-05-2022, <https://architectenweb.nl/nieuws/artikel.aspx?ID=21487>